

Ako bi se vrhu tega ta zemlja tudi še gnojila z umetaljnim gnojem, to bi se nje rodovitost še bolj povišala.

A po tistih krajih, na katere se dá žive vode navrniti, kolikor je treba, naj se polagoma rupe ali požgó ali porežejo dôlu do blata in do glin, da je potlej po njih krepkeje delati in z vodo jih napajati; a prva stvar močvirskega gospodarja bodi vselej: rediti živino, ker samo živina je tista moč, katera močvirju daje največ koristi in zemlji najbolj pospešuje rodovitost.

4. *Vprašanje.* Ako se močvirski kmetovalci poprimajo tacega obdelovanja, kakeršno gospodje veščaki priporočajo v svojem odgovoru tretjega vprašanja, ter ako poleg tega imamo tudi na umu, koliko močvirski svet pade, kedar se mu rupe usušé, požgó ali porežejo, — zatorej naj se pové, koliko bi se struga Ljubljanice reke mogla znižati, da potlej vendar ne bi močvirskim tlóm s seboj jemala potrebne podzemeljske vode?

Podpisani veščaki se zdaj opiramo samo na izvrševalnega odbora besede, namreč kako globoko méroma leži ona pôla močvirskega blata in glin, katera bi kmetovanju bila pripravna, ter po teh besedah se nam zdí potrebno in dovolj, ako se povodenj (velika voda) zniža 0.5 *m*/ v glino, da bi zatorej povodnji stale potlej nekako 1.0 *m*/ pod ničlo vodomernega kôla cesarskega; a predno se zdela glavni črtež o močvirskem izboljševanju, bode najnaprvo treba zemljo vrtati, da se za trdno zvé, koliko je res globokosti do blata in glin.

5. *Vprašanje.* Ali je treba, reki Ljubljanici, ki pije vse močvirske vode, uravnati bregove ali tek, dokler se vije po močvirju.

Podpisanim veščakom se to ne zdí potrebno; ali vendar, ako bi se tu ter tam nje bregovi začeli udirati, kadar bi povodnji (velike vode) bile znižane, potem bi res bilo nje bregove ali bolj po šújci postaviti ali jih preplesti z vrbami.

6. *Vprašanje.* Ali bi o prihodnjih usuševalnih delih bilo treba z Ljubljanico vred morda tudi uravnati nje pritoke?

Kadar se povodnji in plitvejšé vode Ljubljanice reke znižajo, potem bode, kakor se umeje samo ob sebi, tudi pritoke treba uravnati in poglobočiti, da bi se takisto močvirska voda laže in hitreje odcejala.

Ali ob tem delu pritokom, posebno kar jih je po zgornjem močvirju, ne bode treba izravnati vseh krivín ali zavojev, nego samo paziti, da se tem pritokom popravi in uravná ustje v Ljubljanico, ako je zdaj negodno.

(Dalje prihodnjič.)

Živinozdravniške skušnje.

Kako dolgo kalí v okuženi živini bolezen, dokler se očitno ne pokaže?

Niti človek niti živina ne naleze vsaka bolezen, če tudi je bila z bolno v dotiki; naleze jo le taka, ki ima naturo tako, da sprejme v se kal bolezen. Saj je tudi z rastlinskimi semeni taka, da ne kalijo v zemlji vsake dežele, in če tudi kalijo, kalijo v nekateri zemlji popreje, v drugi pozneje. Tako se, kedar je živina našla bolezen v gobec, očitno prikaže navadno še le v 3—6, najkasneje pa v 12 dneh, — bolezen na parkljih v 3 do 6 dnevih, — vrančna bolezen (antraks) v 2 do 4, najdalje pa v 10 dnevih, — garje v 15 dnevih, najdalje v 4 tednih, — smrkelj in kožna črvivost v 4—6 tednih, najkasneje o 9 mesecih, — kozé pri ovcah v 5 do 7, najkasneje v 21 dnevih, —

stekljina v 3 do 8 tednih, včasih še le v 9 mesecih ali celó pozneje.

Gospodarske novice.

* *Trtne uši na Hrvatskem še ni*, kakor se je balo. Tajnik gospodarskega društva hrvatskega g. Kuralt je nedavno pregledal nekoliko vinogradov v podžupaniji zlatarski, ki so bili sumljivi trtne uši, pa ni nikjer filoksere našel. Vzroki, da je trs v teh nogradih nekoliko zaostal v svojem razvitku, so po njegovem poročilu vse drugačni. Gosp. Kuralt bode ogledal tudi samoborske vinograde. — Sicer pa bodo na Hrvatskem imeli zeló slabo letino, kajti povodnji in toča so v mnogih krajih uničile vse pridelke na polji, v nogradih in vrtih. Ljudje pravijo, da bodo zapustili zemljo, ki jih ne more več rediti. Tako piše „Obzor“ v enem svojih zadnjih listov. Žalostno!

* *Domačih (pitovnih) zajcev ali kuncev mesó* je Francozom in Angležem tako priljubljeno, da jih na Francoskem na leto okoli 70 milijonov, na Angleškem pa okoli 30 milijonov zakoljejo in povžijejo. Pri nas v Avstriji pa ne marajo kaj posebno za to mesó.

* V severni Ameriki imajo tako dobro letino, da še nikoli ne pomnijo takošne. Cena pšenici močno pada.

Šolske stvari.

Letošnja šolska letina.

Jahresbericht der Staats Oberrealschule in Laibach.

To poročilo pričinja se s spisom prof. dr. Jos. Jul. Binderja: „Die Bergwerke im römischen Staatshaushalte“. — Učilo je na tem zavodu z vodjo dr. Mrhalom vred 13 profesorjev in 1 suplent. — Učencev bilo je koncem leta 239, med katerimi je po materinščini Slovencev 112, — Nemcev 101 (?), — Hrvato-Srba 2, — Čeh 1, — Lahov 22, — Oger 1 in 1 Francoz. — Učni jezik bil je skozi in skozi nemški, le pri slovenščini v treh višjih razredih slovenski. Čudno je še zmerom to, da pri nas je slovenščina le relativno obligatna, a laščina je od 3. razreda naprej nepogojno obligatna! — Z realko je združena obrtnijska napredovalna šola, katera pa je po tiskovni pomoti v zadnjem našem listu pridjana ljubljanski gimnaziji. Prosimo tedaj častite čitatelje, naj to pomoto blagovoljno na znanje vzamejo. — Kakor na gimnaziji število učencev vsako leto raste, tako pojema na realkah v obče; tako je tudi na ljubljanski realki 1877. l. bilo še 334 učencev, tedaj skoro za 100 učencev več nego letos.

Slovensko slovstvo.

* „*Spisi Krištof Šmida s podobami*“ — se tiskajo v Novomestu pri gosp. J. Krajcu, in je prvi zvezek ravnokar na svetlo prišel. — Za mladino dozdej (tako je tudi v vvodu Šmidovega životopisa povedano) še nikdo ni lepše pisal kakor Krištof Šmid; zato ni čuda, da so njegovi spisi preloženi malo da ne v vse evropske jezike. Tudi v slovenskem jeziku imamo uže nekatere Šmidove povesti, vendar vkupnega prevoda cele vrste Šmidovih povesti dozdej še ni bilo.

Prvi zvezek obsega „životopis Krištofa Šmida s podobo“ tega slavnega pisatelja, potem pa dve povesti: „Ljudevit Hraštar“ in pa „Golobček“, lepo poslovenil P. H. Sattner. Prva povest obsega 15 oddelkov, katera vsaki začetek ima svojo sceno v podobljeno. Cena